

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. rugsėjo 24 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Valstybės pagalba – SESV 107 ir 108 straipsniai – Reglamentas (EB) Nr. 651/2014 – Tam tikrų kategorijų pagalba, suderinamai su vidaus rinka, taikoma išimtis – I priedas – Mažos ir vidutinės įmonės (MVI) – Apibrėžtis – Nepriklausomumo kriterijus – 3 straipsnio 1 dalis – Savarankiška įmonė – 3 straipsnio 4 dalis – Neapėmimas – Viešųjų įstaigų vykdoma netiesioginė 25 % įmonės kapitalo arba balsavimo teisių kontrolė – Sąvokos „kontrolė“ ir „viešoji įstaiga“

Byloje C-516/19

dėl 2019 m. birželio 17 d. *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2019 m. liepos 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

NMI Technologietransfer GmbH

prieš

EuroNorm GmbH

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas I. Jarukaitis, penktosios kolegijos pirmininkas E. Regan (pranešėjas) ir teisėjas C. Lycourgos,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė M. Krausenböck, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. birželio 10 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *NMI Technologietransfer GmbH*, atstovaujamos advokatų A. Holle ir C. Lindemann,
- *EuroNorm GmbH*, atstovaujamos A. Fuchs ir M. Netzel ir G. Saremba,
- Europos Komisijos, atstovaujamos K. Blanck ir V. Bottka,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant [SESV] 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 303, 2015, p. 109), I priedo 3 straipsnio 4 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *NMI Technologietransfer GmbH* (toliau – NMI TT) ir *Euronorm GmbH* ginčą dėl pastarosios bendrovės atsisakymo suteikti NMI TT dotaciją mažų ir vidutinių įmonių (MVĮ) mokslo tyrimų ir plėtros projektui finansuoti.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Rekomendacija 2003/361/EB

- 3 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003, p. 36, toliau – 2003 m. rekomendacija) 9 ir 13 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(9) Norint geriau suvokti realią ekonominę MVĮ padėtį ir pašalinti iš tos kategorijos grupes įmonių, kurių ekonominė galia gali viršyti tikrųjų MVĮ ekonominę galią, reikėtų išskirti įvairias įmonių rūšis pagal tai, ar jos yra savarankiškos, ar turi akcijų paketų, kuriais nesuteikiama kontrolinė padėtis (įmonės partnerės), ir ar jos yra susijusios su kitomis įmonėmis. [1996 m. balandžio 3 d. Komisijos] rekomendacijoje 96/280/EB [dėl mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 107, 1996, p. 4)] nurodytas 25 % dalyvavimo lygis, kurio nepasiekus įmonė laikoma savarankiška.

<...>

(13) Siekiant, kad nebūtų savavališkai išskiriami įvairūs valstybių narių viešieji subjektai ir atsižvelgiant į teisinio tikrumo poreikį, laikoma, kad būtina patvirtinti, jog įmonė, kurios 25 % ar daugiau kapitalo arba balsavimo teisių kontroliuoja viešoji įstaiga, nėra MVĮ.“

Reglamentas Nr. 651/2014

- 4 Reglamento Nr. 651/2014 30 ir 40 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(30) siekiant panaikinti skirtumus, dėl kurių gali būti iškraipyta konkurencija, ir palengvinti MVĮ skirtų įvairių Sąjungos ir nacionalinių iniciatyvų koordinavimą, taip pat siekiant užtikrinti administracinį aiškumą ir teisinį tikrumą, šiame reglamente MVĮ apibrėžtis turėtų būti pagrįsta apibrėžtimi, pateikta [2003 m. rekomendacijoje];

<...>

(40) MVĮ atlieka lemiamą vaidmenį kuriant darbo vietas ir, bendresne prasme, padeda užtikrinti socialinį stabilumą ir ekonominį vystymąsi. Tačiau jų plėtrai gali kliudyti rinkos nepakankamumas, dėl kurio šioms MVĮ kyla toliau nurodytų būdingų kliūčių. Dažnai MVĮ

sunku gauti kapitalo ar paskolų, atsižvelgiant į tai, kad kai kuriose finansų rinkose vengiama rizikuoti, ir į ribotas užtikrinimo priemones, kurias šios įmonės sugeba pasiūlyti. Be to, dėl ribotų išteklių joms gali būti sunku gauti informacijos, ypač informacijos apie naujas technologijas ir potencialias rinkas. Siekiant palengvinti MVĮ ekonominės veiklos vystymąsi, išimtis pagal šį reglamentą turėtų būti taikoma tam tikrų kategorijų pagalbai, kai ji suteikta MVĮ.
<...>“

- 5 Šio reglamento 1 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje nustatyta:

„Šis reglamentas taikomas šių kategorijų pagalbai:

<...>

b) pagalbai MVĮ: investicinei pagalbai, veiklos pagalbai ir pagalbai MVĮ gauti finansavimą;

<...>“

- 6 Minėto reglamento 2 straipsnyje numatyta:

„Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

<...>

2) mažosios ir vidutinės įmonės, arba MVĮ, – įmonės, atitinkančios I priede nustatytus kriterijus;

<...>“

- 7 Reglamento Nr. 651/2014 I priedo „MVĮ apibrėžtis“ 2 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) kategorijai priklauso įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 250 asmenų ir kurių metinė apyvarta neviršija 50 mln. EUR, ir (arba) bendra metinė balanso suma neviršija 43 mln. EUR.

2. MVĮ kategorijoje mažoji įmonė apibrėžiama kaip įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 asmenų ir kurios metinė apyvarta ir (arba) bendra metinė balanso suma neviršija 10 mln. EUR.

3. MVĮ kategorijoje labai maža įmonė apibrėžiama kaip įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 asmenų ir kurios metinė apyvarta ir (arba) bendra metinė balanso suma neviršija 2 mln. EUR.“

- 8 Šio priedo 3 straipsnis „Įmonių rūšys, į kurias atsižvelgiama apskaičiuojant personalo skaičių ir finansines sumas“ suformuluotas taip:

„1. Savarankiška įmonė – įmonė, kuri nepriskiriama prie įmonių partnerių, kaip apibrėžta 2 dalyje, arba prie susijusių įmonių, kaip apibrėžta 3 dalyje.

2. Įmonės partnerės – visos įmonės, kurios nepriskiriamos prie susijusių įmonių, kaip apibrėžta 3 dalyje, ir kurios viena su kita susietos tokiu santykiu: įmonė (pradinės grandies įmonė) viena arba kartu su kita ar kitomis susijusiomis įmonėmis, kaip apibrėžta 3 dalyje, turi 25 % ar daugiau kitos įmonės (galutinės grandies įmonės) kapitalo arba balsavimo teisių.

Tačiau įmonė gali būti laikoma savarankiška (neturinčia įmonės partnerės), net jeigu šią 25 % ribą pasiekia arba viršija toliau nurodyti investuotojai, jeigu jie atskirai arba bendrai nėra susiję, kaip apibrėžta 3 dalyje, su ta įmone:

<...>

b) universitetai ar ne pelno mokslinių tyrimų centrai;

<...>

d) savarankiškos vietos institucijos, kurių metinis biudžetas mažesnis kaip 10 mln. EUR ir kurių teritorijoje gyvena mažiau kaip 5 000 gyventojų.

3. Susijusios įmonės – įmonės, kurios viena su kita susietos kuriais nors iš šių santykių:

a) viena įmonė turi kitos įmonės akcininkų arba narių balsų daugumą;

b) viena įmonė turi teisę skirti arba atleisti daugumą kitos įmonės administracinio, valdymo arba priežiūros organo narių;

c) viena įmonė turi teisę kitai įmonei daryti lemiamą įtaką, remdamasi su šia įmone sudaryta sutartimi arba vadovaudamasi steigimo sutarties ar įstatų nuostata;

d) viena įmonė, kuri yra kitos įmonės akcininkė arba narė, pagal susitarimą su kitais tos įmonės akcininkais ar nariais viena kontroliuoja tos įmonės akcininkų arba narių balsavimo teisių daugumą.

Preziumuojama, kad lemiamos įtakos nėra, jei 2 dalies antroje pastraipoje išvardyti investuotojai patys tiesiogiai ar netiesiogiai nedalyvauja valdant tą įmonę, ir tai niekaip nepaveikia jų, kaip akcininkų [ar narių], teisių.

Įmonės, susietos kokiais nors pirmoje pastraipoje išvardytais santykiais per vieną ar daugiau kitų įmonių arba kurį nors iš 2 dalyje minėtų investuotojų, taip pat laikomos susijusiomis įmonėmis.

Įmonės, tokiais santykiais susietos per fizinį asmenį ar bendrai veikiančių fizinių asmenų grupę, taip pat laikomos susijusiomis įmonėmis, jei jos savo veiklą arba dalį veiklos vykdo toje pačioje atitinkamoje rinkoje arba gretimosiose rinkose.

<...>

4. Išskyrus 2 dalies antroje pastraipoje numatytus atvejus, įmonė negali būti laikoma MVĮ, jei 25 % ar daugiau kapitalo arba balsavimo teisių atskirai ar bendrai tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja viena ar daugiau viešųjų įstaigų.

<...>“

Direktyva 2006/111/EB

- 9 2016 m. lapkričio 16 d. Komisijos direktyvos 2006/111/EB dėl finansinių santykių tarp valstybių narių ir valstybės įmonių skaidrumo ir dėl finansinio skaidrumo tam tikrose įmonėse (OL L 318, 2006, p. 17) 2 straipsnyje numatyta:

„Šioje direktyvoje:

- a) valdžios institucijos – tai visos valdžios institucijos, įskaitant valstybės ir regiono, vietos valdžios ir visas kitas teritorines institucijas;

<...>“

Vokietijos teisė

Gairės dėl „Centrinės inovacijų programos MVĮ“

- 10 Pagal 2015 m. balandžio 15 d. redakcijos Federalinės ūkio ir energetikos ministerijos *Richtlinie „Zentrales Innovationsprogramm Mittelstand“* (Gairės dėl „Centrinės inovacijų programos MVĮ“) 3.1.1 punkto a papunktį Vokietijoje buveinę turinčios MVĮ gali atitikti mokslo tyrimų ir plėtros projektų dalyviams keliamus reikalavimus.
- 11 Šių gairių 3 išnašoje nurodyta, kad Reglamento Nr. 651/2014 I priedo nuostatos taikomos nustatant, ar įmonė yra MVĮ.

NMI-Institut įstatai

- 12 2015 m. rugpjūčio 11 d. *Regierungspräsidium Tübingen* (Tiubingeno miesto administracija, Vokietija) patvirtintos *NMI Naturwissenschaftliches und Medizinisches Institut an der Universität Tübingen* (toliau – *NMI-Institut*) įstatų (toliau – *NMI-Institut įstatai*) redakcijos 2 straipsnyje nustatyta:

„Fondo tikslas – plėtoti mokslą ir mokslo tyrimus. Šis tikslas visų pirma įgyvendinamas:

- panaudojant gamtos mokslo ir medicinos fundamentinių tyrimų rezultatus ir juos toliau plėtojant iki tokio lygio, kad būtų galima juos įgyvendinti pramoninėje praktikoje,
- vykdant mokslo tyrimų ir plėtros projektus federacinės valstybės, federalinių žemių ir mokslo tyrimų įstaigų vardu,
- planuojant, vykdant ir vertinant mokslo tyrimų projektus, pagrįstus glaudžiu bendradarbiavimu su viešosiomis perkančiosiomis organizacijomis, kitomis mokslo tyrimų įstaigomis ir komercinėmis įmonėmis,
- tinkamai perteikiant įgytas žinias specialių žinių turinčiai visuomenei, įmonėms ir kitoms mokslo tyrimų įstaigoms;
- organizuojant mokslo renginius.“

13 Šių įstatų 5 straipsnyje nurodyta:

„Fondo organai yra:

- 1) fondo taryba;
- 2) valdyba.“

14 Šių įstatų 6 straipsnyje numatyta:

„(1) Fondo tarybos nariai:

- a) *Ministerium für Finanzen und Wirtschaft Baden-Württemberg* (Badeno-Viurtembergo žemės finansų ir ekonomikos ministerija, Vokietija) atstovas;
- b) *Ministerium für Wissenschaft, Forschung und Kunst Baden-Württemberg* (Badeno-Viurtembergo žemės mokslo, mokslo tyrimų ir kultūros ministerija, Vokietija) atstovas;
- c) Roitlingeno miesto meras;
- d) Tiubingeno universiteto rektorius;
- e) trys Tiubingeno universiteto profesoriai;
- f) *Hochschule Reutlingen* (Roitlingeno aukštoji mokykla, Vokietija) vadovas;
- g) *Fraunhofer-Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V.* instituto atstovas;
- h) šeši verslo atstovai.

Asmenis, numatytus e–h punktuose, skiria Badeno-Viurtembergo žemės finansų ir ekonomikos ministras, asmenys, nurodyti e ir f punktuose, skiriami su Badeno-Viurtembergo žemės mokslo, mokslo tyrimų ir kultūros ministro sutikimu ir Tiubingeno universiteto ar Roitlingeno aukštosios mokyklos pasiūlymu; g punkte numatytas asmuo skiriamas suderinus su *Fraunhofer-Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V.* Asmenys, nurodyti h punkte, skiriami suderinus su fondo taryba, iš jų vienas skiriamas Badeno-Viurtembergo prekybos ir pramonės rūmų pasiūlymu ir vienas – *Landesverband der baden-württembergischen Industrie eV* (Badeno-Viurtembergo žemės pramonės federacija, Vokietija) pasiūlymu.

(2) Finansų ir ekonomikos ministras gali paskirti du fondo tarybos narius, kurie būtų susiję su fondo veikla.

<...>

(5) Tarybos nariai pareigas taryboje eina visuomeniniais pagrindais.“

15 *NMI-Institut* įstatų 7 straipsnis suformuluotas taip:

„(1) Fondo taryba, įgyvendindama 2 straipsnyje nurodytus uždavinius, nustato principus, reglamentuojančius fondo darbą, ir užtikrina, kad jų būtų laikomasi.

(2) Apsvarsčiusi fondo taryba priima sprendimus dėl:

- a) ilgalaikio fondo mokslo tyrimų, vystymosi ir plėtros planavimo;

- b) vidutinio laikotarpio ir ilgalaikio finansinio planavimo, įmonės veiklos plano sudarymo ir pareigybių sąrašo;
- c) valdybos narių skyrimo ir atleidimo;
- d) valdybos biudžeto įvykdymo patvirtinimo;
- e) auditoriaus paskyrimo;
- f) teisės aktų <...> patvirtinimo;
- g) fondo įstatų pakeitimo ir fondo likvidavimo.“

<...>“

16 Šio statuto 13 straipsnyje numatyta:

„(1) Įstatai gali būti pakeisti ir fondas gali būti likviduotas fondo tarybos sprendimu. Prieš tai turi būti išklaudyta valdyba. Sprendimai priimami dviejų trečdalių fondo tarybos narių balsų dauguma.

(2) Savanoriško ar priverstinio likvidavimo atveju arba nustojus galioti tikslams, suteikiantiems teisę į mokesčių lengvatas, fondo turtas perduodamas Badeno-Viurtembergo žemei.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 17 *NMI-Institut* yra juridinio asmens statusą turintis ir viešuosius poreikius tenkinantis fondas, kurio buveinė yra Roitlingene (Vokietija) ir kurio tikslas – plėtoti mokslą ir mokslo tyrimus.
- 18 *NMI TT* yra ribotos atsakomybės bendrovė, įsteigta tuo pačiu adresu kaip *NMI-Institut*, kuriam priklauso 90 % šios bendrovės kapitalo; bendrovės tikslas – įvertinti praktinę patirtį, teikti konsultavimo paslaugas ir atlikti tyrimus pagal sutartis inžinerijos, mokslo ir medicinos srityse. Konkrečiai kalbant, *NMI TT*, kurios tam tikros mokslo tyrimų sritys sutampa su *NMI-Institut* tyrimų sritimis, siekia praktiškai panaudoti *NMI-Institut* atliekamų mokslo tyrimų rezultatus ir gauti iš to finansinės naudos.
- 19 Didžioji dalis *NMI-Institut* kapitalo priklauso privačioms bendrovėms, o apie 6 % – Roitlingeno miestui. *NMI-Institut* fondo tarybą (toliau – Fondo taryba), kurios sprendimai paprastai priimami paprasta balsų dauguma, sudaro 17 narių, tarp kurių yra Badeno-Viurtembergo žemės finansų ir ekonomikos ministerijos atstovas, šios žemės Mokslo, mokslo tyrimų ir kultūros ministerijos atstovas, Roitlingeno miesto meras, Tiubingeno universiteto rektorius ir trys profesoriai, Roitlingeno aukštosios mokyklos vadovas ir to paties miesto prekybos ir pramonės rūmų direktorius.
- 20 2016 m. liepos 26 d. *EuroNorm*, projektus įgyvendinanti įmonė, kaip tai suprantama pagal 2015 m. balandžio 15 d. Gairių dėl „Centrinės inovacijų programos MVI“ redakciją, kuriai Vokietijos Federacinė Respublika, atstovaujama Federalinės ekonomikos ir energetikos ministerijos, suteikė įgaliojimus vykdyti administracinius uždavinius dotacijų srityje savo vardu ir viešosios teisės nustatyta tvarka, gavo *NMI TT* prašymą dėl dotacijos, skirtos finansuoti mokslo tyrimo ir plėtros projektui nuo 2016 m. rugsėjo mėn. 1 d. iki 2018 m. rugpjūčio 31 d. pagal minėtas gaires.
- 21 2017 m. vasario 28 d. sprendimu *EuroNorm* atmetė šį prašymą, motyvuodama tuo, kad *NMI TT* negali būti laikoma MVI, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedą, nes pagal šio priedo 3 straipsnio 4 dalį įmonė negali būti laikoma MVI, jei 25 % ar daugiau atitinkamos įmonės kapitalo arba balsavimo teisių atskirai ar bendrai tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja viena ar daugiau viešųjų

įstaigų. *EuroNorm* teigimu, NMI TT nėra tiesiogiai kontroliuojama viešųjų įstaigų, nes 90 % jos kapitalo priklauso pagal civilinę teisę įsteigtam fondui, t. y. *NMI-Institut*. Vis dėlto galima preziumuoti viešųjų įstaigų atliekamą netiesioginę kontrolę, nes daugumą Fondo tarybos narių sudaro federalinės žemės, miesto, universiteto ir valstybinės aukštojo mokslo įstaigos atstovai, taip pat prekybos ir pramonės rūmų, kurie pagal Vokietijos teisę taip pat turi viešosios įstaigos statusą, atstovas. Be to, kadangi *NMI-Institut* ir NMI TT yra susijusios įmonės, kaip tai suprantama pagal minėto priedo 3 straipsnio 3 dalies a punktą, netaikytina to paties priedo 3 straipsnio 2 dalies antros pastraipos a–d punktuose įtvirtinta nukrypti leidžianti nuostata.

- 22 NMI TT apskundė šį sprendimą, remdamasi tuo, kad *EuroNorm* neteisingai įvertino viešųjų įstaigų daromą įtaką *NMI-Institut*, taigi ir jai. Iš tiesų, skirtingai nei asociacija arba uždaroji akcinė bendrovė, kurių veiksmai patvirtinami jų akcininkų ar narių daugumos sprendimais, pagal civilinę teisę įsteigto fondo veikla grindžiama tik jo steigėjų valia. Šiuo atveju Fondo taryba negali daryti įtakos nei *NMI-Institut*, nei NMI TT sprendimams. Fondo taryba veikiau turėtų būti laikoma specialiu patariamuoju organu. Be to, Fondo tarybos nariai dirba visuomeniniais pagrindais, o jos posėdžiai vyksta tik vieną kartą per metus.
- 23 2017 m. birželio 12 d. sprendimu *EuroNorm* atmetė šį skundą ir nurodė, kad Fondo taryba vadovauja *NMI-Institut*, atsižvelgiant į jai pagal *NMI-Institut* įstatus pavestus uždavinius. Be to, kadangi NMI TT veikla atitinka *NMI-Institut* tikslus, pripažintina kad viešosios valdžios institucijos daro pakankamą įtaką šiai bendrovei.
- 24 NMI TT dėl šio sprendimo pateikė skundą *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija), jame pabrėžė, kad fondo valdyba įprastai turi plačią kompetenciją. Kalbant konkrečiai apie *NMI-Institut*, Fondo taryba negali duoti jokių nurodymų valdybai, įskaitant dėl *NMI-Institut* turimų akcininko teisių NMI TT atžvilgiu, įgyvendinimo. Savo ruožtu *EuroNorm* dar kartą pabrėžė, kad, atsižvelgiant į *NMI-Institut* statute numatytus įgaliojimus, Fondo taryba, kurios dauguma narių yra viešųjų įstaigų atstovai, daro lemiamą įtaką *NMI-Institut*, taigi ir NMI TT.
- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ginčo sprendimas priklauso nuo to, ar *EuroNorm* teisingai nusprendė, jog pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalį NMI TT negali būti laikoma MVĮ, kaip tai suprantama pagal šį priedą, todėl pagrįstai atmetė jos pateiktą prašymą dėl dotacijos, nors ir manydama, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas mokslo tyrimų ir plėtros projektas atitinka prašomo finansavimo reikalavimus. Dėl to šiam teismui kyla klausimas, ar pagrindinės bylos aplinkybėmis gali būti pripažinta netiesioginė NMI TT kontrolė, kurią per *NMI-Institut* vykdo viešosios įstaigos.
- 26 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar ekonominę veiklą vykdanči ribotos turtinės atsakomybės bendrovė pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalį negali būti laikoma [MVĮ] vien todėl, kad 90 % jos įstatinio kapitalo valdo pagal civilinę teisę įsteigtas fondas, kurio valdymo įgaliojimų neturintys tarybai <...> priklauso 17 narių, iš kurių du yra ministerijų atstovai, vienas – miesto meras, vienas – universiteto rektorius, trys – šio universiteto profesorai, vienas – kitos aukštojo mokslo įstaigos vadovas ir vienas – prekybos ir pramonės rūmų direktorius?
  2. Ar valstybiniai universitetai ir valstybinės aukštojo mokslo įstaigos bei Vokietijos prekybos ir pramonės rūmai yra viešosios įstaigos, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalį?
  3. Ar visuomeniniais pagrindais fondo taryboje dirbantys asmenys yra viešosios įstaigos, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalį, vien todėl, kad pagrindines pareigas jie eina viešojoje įstaigoje?

4. Ar viešųjų įstaigų kontrolė, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalį, reiškia, kad viešųjų įstaigų organai, remdamiesi teisiniais santykiais, turi galėti nurodyti visuomeniniais pagrindais dirbantiems fondo tarybos nariams, kaip šie turi balsuoti?
5. Ar netiesioginė viešųjų įstaigų vykdoma balsavimo teisių kontrolė reiškia, kad turi būti akivaizdu, jog viešosios įstaigos daro įtaką fondo tarybos nariams, kad pastarieji turimomis balsavimo teisėmis naudotųsi viešųjų įstaigų nurodytu būdu?
6. Ar turi būti laikoma, kad viešosios įstaigos netiesiogiai kontroliuoja balsavimo teises, jau tada, kai yra galimybė, kad visuomeniniais pagrindais dirbantys fondo tarybos nariai, vykdydami savo veiklą taryboje, atsižvelgia į juos delegavusių viešųjų įstaigų interesus?
7. Ar Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalies frazė „bendrai <...> kontroliuoja“ reiškia, kad galima išvelgti viešųjų įstaigų bendros valios formavimą balsavimo teisių atžvilgiu?
8. Ar aiškinant Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalies terminą „kontroliuoja“ svarbu yra tai, kaip fondas faktiškai taiko [*NMI-Institut*] įstatus, ar tai, kaip galima aiškinti šių įstatų tekstą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 27 Savo aštuoniais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, kaip konkrečiai matyti iš pirmojo klausimo formuluotės, ar Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias įmonė negali būti laikoma MVĮ, jeigu įmonės, kuriai priklauso didžioji pirmosios įmonės kapitalo dalis, valdymo įgaliojimų neturinti organą daugiausiai sudaro viešųjų įstaigų, kaip jos suprantamos pagal šią nuostatą, atstovai ir vien dėl to, kad pastarieji bendrai įgyvendina pirmosios įmonės netiesioginę kontrolę, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.
- 28 Šiuo tikslu šis teismas, pirma, siekia nustatyti, kaip matyti iš jo antrojo ir trečiojo klausimų, ar sąvoka „viešoji įstaiga“ apima tokius subjektus, kaip universitetai ir aukštojo mokslo įstaigos, taip pat prekybos ir pramonės rūmai, ir šiuo atžvilgiu neturi reikšmės tai, kad šių įstaigų paskirti asmenys atitinkamoje įmonėje eina pareigas visuomeniniais pagrindais.
- 29 Antra, ketvirtuoju–aštuntuoju klausimais minėtas teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar norint nustatyti kontrolės, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalį, buvimo faktą pakanka, kad viešosios įstaigos bendrai, nors ir netiesiogiai, turėtų ne mažiau kaip 25 % atitinkamos įmonės kapitalo ar balsavimo teisių pagal šią įmonę kontroliuojančios įmonės įstatus, nevertinant to, ar šios įstaigos gali daryti įtaką savo balsavimo teisėms ir jomis realiai naudotis per savo atstovus ir ar pastarieji iš tikrųjų atsižvelgia į minėtų įstaigų interesus.
- 30 Iš Teisingumo Teismo turimos informacijos matyti, kad šie klausimai yra pateikti dėl įmonės NMI TT, kuri yra pagal civilinę teisę įsteigto fondo, t. y. *NMI-Institut*, kuriam priklauso 90 % šios įmonės kapitalo ir 88,8 % balsavimo teisių ir kurio tarybos daugumą sudaro, be kita ko, du federalinės žemės ministerijų atstovai, miesto meras, universiteto rektorius ir trys profesoriai, taip pat to miesto aukštojo mokslo įstaigos prezidentas ir to paties miesto prekybos ir pramonės rūmų direktorius, *spin-off*, prašymo dėl dotacijos.

- 31 Nagrinėjant šiuos klausimus reikia priminti, kad, kaip matyti visų pirma iš Reglamento Nr. 651/2014, kuriuo siekiama tam tikrų kategorijų valstybės pagalbą pripažinti suderinama su vidaus rinka taikant SESV 107 ir 108 straipsnius, 40 konstatuojamosios dalies, Komisija palankiai vertina valstybės pagalbą MVĮ dėl rinkos nepakankamumo, dėl kurio šios įmonės susiduria su tam tikromis kliūtimis, ribojančiomis jų siekiamą socialinį ir ekonominį vystymąsi.
- 32 Pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 2 ir 3 straipsnius įmonė gali būti laikoma MVĮ, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, jeigu atitinka tris kriterijus, t. y. kriterijų, susijusį su dirbančių asmenų skaičiumi, finansinį kriterijų, susijusį su metine apyvarta arba bendru metiniu balansu, taip pat nepriklausomumo kriterijų (pagal analogiją žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, C-91/01, EU:C:2004:244, 47 punktą).
- 33 Dėl pastarojo kriterijaus, kuris vienintelis nagrinėjamas pagrindinėje byloje, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad juo siekiama užtikrinti, jog MVĮ skirtos priemonės būtų tikrai taikomos įmonėms, kurių dydis joms yra trukdis, o ne toms, kurios priklauso didelei grupei, todėl turi galimybę gauti lėšų ir paramą, šiaip neprieinamą tokio paties dydžio, bet didelei grupei nepriklausantiems konkurentams (pagal analogiją žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, C-91/01, EU:C:2004:244, 50 punktą).
- 34 Kaip matyti visų pirma iš 2003 m. rekomendacijos 9 konstatuojamosios dalies, kuria grindžiamas šis kriterijus, taip pat iš Reglamento Nr. 651/2014 30 konstatuojamosios dalies ir šio reglamento I priede pateiktos MVĮ sąvokos, juo siekiama geriau suprasti realią ekonominę MVĮ padėtį ir pašalinti iš MVĮ kategorijos įmonių, kurių ekonominė galia gali viršyti tikrųjų MVĮ ekonominę galią, grupes, siekiant užtikrinti, kad tik tos įmonės, kurioms tikrai reikia tų pranašumų, kuriuos gauna MVĮ kategorija dėl įvairių taisyklių ar priemonių, iš tikrųjų gautų iš jų naudos (pagal analogiją žr. 2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *HaTeFo*, C-110/13, EU:C:2014:114, 31 punktą).
- 35 Šiuo tikslu pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 1 dalį „savarankiška įmonė“ laikoma bet kuri įmonė, kuri nėra „įmonė partnerė“, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 2 dalį, arba „susijusi įmonė“, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 3 dalį.
- 36 Pagal šio priedo 3 straipsnio 3 dalies a punktą dvi įmonės vadinamos „susijusiomis“, kai, be kita ko, viena iš jų turi kitos akcininkų balsavimo teisių daugumą, o pagal minėto priedo 3 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą dvi įmonės vadinamos „partnerėmis“, kai jos nelaikomos „susijusiomis įmonėmis“, bet viena iš jų atskirai arba kartu su kita ar kitomis susijusiomis įmonėmis turi ne mažiau kaip 25 % kitos įmonės kapitalo arba balsavimo teisių, išskyrus išimtis, išvardytas to paties priedo 3 straipsnio 2 dalies antros pastraipos a–d punktuose.
- 37 Pastarojoje nuostatoje numatyta, kad įmonė laikoma „savarankiška įmonė“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 1 dalį, net jei ne mažiau kaip 25 % jos kapitalo ar balsavimo teisių priklauso tam tikroms investuotojų kategorijoms, nurodytoms visų pirma šio priedo 3 straipsnio 2 dalies antros pastraipos b ir d punktuose, t. y. universitetams ir kai kurioms savarankiškomis vietos valdžios institucijoms, jeigu šie investuotojai atskirai ar bendrai nėra susiję su šia įmone, kaip tai suprantama pagal šio priedo 3 straipsnio 3 dalį.
- 38 Vis dėlto šiomis aplinkybėmis šio priedo 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta bendroji išimtis, pagal kurią įmonė negali būti laikoma MVĮ, „jei 25 % ar daugiau kapitalo arba balsavimo teisių atskirai ar bendrai tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja viena ar daugiau viešųjų įstaigų“, nebent, kaip nurodyta toje pačioje nuostatoje, ji priskiriama prie minėto priedo 3 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje išvardytų investuotojų.

- 39 Atsižvelgiant į visas šias nuostatas darytina išvada, kad įmonė nelaikoma MVĮ, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedą, jei viena ar kelios viešosios įstaigos atskirai ar bendrai kontroliuoja ne mažiau nei 25 % jos kapitalo ar balsavimo teisių, nors ir netiesiogiai, išskyrus atvejus, kai šios įstaigos yra su šia įmone nesusiję investuotojai, kaip tai suprantama pagal šio priedo 3 straipsnio 3 dalį, nurodyti minėto priedo 3 straipsnio 2 dalies antros pastraipos a–d punktuose.
- 40 Šiuo atveju neginčijama, kad, kaip ir matyti iš atsakymų į Teisingumo Teismo per posėdį pateiktus klausimus, NMI TT, kuri pagrindinėje byloje nagrinėjamu sprendimu nebuvo pripažinta MVĮ, yra su *NMI-Institut* susijusi įmonė, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 3 dalies a punktą, nes pastarajam priklauso dauguma jos balsavimo teisių. Darytina išvada, kad NMI TT netaikoma šio priedo 3 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodyta išimtis dėl tam tikrų investuotojų kategorijų.
- 41 Tokiomis aplinkybėmis reikia tik išnagrinėti, ar pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalyje numatytą bendrąją išimtį tokia įmonė, kaip NMI TT, gali būti nelaikoma MVĮ, kaip tai suprantama pagal šį priedą, vien dėl to, kad ją netiesiogiai kontroliuoja viešosios įstaigos, atstovaujamos įmonėje, su kuria ji susijusi ir kuri tiesiogiai ją kontroliuoja.
- 42 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismas turi įgaliojimus tik priimti sprendimą dėl Sutarčių ir Sąjungos institucijų priimtų teisės aktų aiškinimo, o ne taikyti Sąjungos teisės normas konkrečiam atvejui. Taigi Teisingumo Teismas neturi nustatyti nei faktinių ginčo pagrindinėje byloje aplinkybių ir remdamasis jomis nuspręsti, kokį sprendimą turi priimti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nei aiškinti nacionalinių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatų (2020 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Bouygues travaux publics ir kt.*, C-17/19, EU:C:2020:379, 51 ir 52 punktai).
- 43 Atsakant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus, reikia atsižvelgti į šias pirmines pastabas.

Dėl sąvokos „viešoji įstaiga“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalį

- 44 Siekiant nustatyti, ar sąvoka „viešoji įstaiga“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalį, apima tokius subjektus, kaip universitetai, aukštojo mokslo įstaigos bei prekybos ir pramonės rūmai, reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją tiek iš vienodo Sąjungos teisės taikymo, tiek iš lygybės principo reikalavimų matyti, kad Sąjungos teisės nuostatoje, kurioje nėra aiškios nuorodos į valstybių narių teisę dėl jos prasmės ar apimties, vartojamos sąvokos paprastai visoje Sąjungoje turi būti aiškinamos savarankiškai ir vienodai, nepaisant valstybėse narėse joms teikiamos reikšmės ir atsižvelgiant į nagrinėjamos nuostatos formuluotę, kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2020 m. vasario 5 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Jūrininkų darbo Roterdamo uoste pradžia)*, C-341/18, EU:C:2020:76, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 45 Darytina išvada, kad, Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalyje nesant nuorodos į nacionalinę teisę, šioje nuostatoje esanti sąvoka „viešoji įstaiga“ turi būti laikoma savarankiška Sąjungos teisės sąvoka, kurios reikšmė ir apimtis visose valstybėse narėse turi būti vienodos. Todėl Teisingumo Teismas turi pateikti vienodą šios sąvokos aiškinimą Sąjungos teisės sistemoje.
- 46 Pirmiausia dėl Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalies sąvokų reikia pažymėti, kad sąvoka „viešoji įstaiga“ nėra apibrėžta nei šioje, nei jokioje kitoje šio reglamento nuostatoje (konkrečiai kalbant, jo 2 straipsnyje), todėl jos reikšmė ir apimtis turi būti nustatyta remiantis įprasta jos reikšme

bendrinėje kalboje (pagal analogiją žr. 2020 m. vasario 5 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Jūrininkų darbo Roterdamo uoste pradžia)*, C-341/18, EU:C:2020:76, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 47 Įprastai sąvoka „viešoji įstaiga“ turi būti suprantama kaip susijusi su valstybe, regioninės ar vietos valdžios institucijomis ir įstaigomis, įsteigtomis konkrečioms viešiesiems interesams tenkinti, turinčiomis juridinio asmens statusą ir didžiąją dalimi finansuojamomis arba tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamomis valstybės, teritorinių valdžios institucijų ar kitų viešųjų įstaigų.
- 48 Darytina išvada, kad Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalies nuostata turėtų apimti visas viešojo administravimo institucijas ir subjektus.
- 49 Antra, kiek tai susiję su šios nuostatos kontekstu, iš 2003 m. rekomendacijos 13 konstatuojamosios dalies, kuria, kaip nurodyta šio sprendimo 34 punkte, grindžiama sąvokos „MVĮ“ apibrėžtis, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedą, matyti, kad toje pačioje nuostatoje dėl teisinio tikrumo numatyta išimtis apima įvairius valstybės narės viešuosius subjektus, siekiant išvengti savavališko jų išskyrimo.
- 50 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kaip tai daro Komisija, kad Direktyvos 2006/111, kuria siekiama valstybėms narėms nustatyti tam tikrus įpareigojimus, kad būtų užtikrintas finansinių santykių tarp šių valstybių ir valstybės įmonių skaidrumas, 2 straipsnio a punkte sąvoka „valdžios institucijos“ apibrėžiama kaip apimanti ne tik valstybės, regiono ir vietos valdžios institucijas, bet ir visas kitas teritorines institucijas.
- 51 Trečia, kiek tai susiję su Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalies tikslu, reikia priminti, kad, kaip pažymėta šio sprendimo 33 ir 34 punktuose, nustatant nepriklausomumo kriterijų siekiama MVĮ skirtas palankias priemones taikyti tik įmonėms, kurios neturi priegigos prie išteklių, leidžiančių joms įveikti su jų dydžiu susijusias kliūtis. Įvairios priemonės, visų pirma ekonominės ir finansinės priemonės, kurias gali sutelkti viešojo administravimo institucijos ir subjektai, nepaisant jų pobūdžio ar organizavimo tvarkos, gali padėti įmonei įveikti tokias kliūtis.
- 52 Iš to matyti, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „viešoji įstaiga“ turi būti suprantama kaip apimanti visas viešojo administravimo institucijas ir subjektus, įskaitant teritorines valdžios institucijas ir įstaigas, įsteigtas konkrečioms viešiesiems interesams tenkinti, turinčias juridinio asmens statusą ir didžiąją dalimi finansuojamas arba tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas valstybės, teritorinių valdžios institucijų ar kitų viešųjų įstaigų.
- 53 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis šio sprendimo 42 punkte nurodyta jurisprudencija ir atsižvelgdamas į taikytinas nacionalines nuostatas (kai kuriomis iš jų rėmėsi *EuroNorm* ir Komisija), kurių išaiškinimas nepriklauso Teisingumo Teismo kompetencijai, turi nustatyti, ar Tiubingeno universitetas, Roitlingeno aukštoji mokykla ir šio miesto prekybos ir pramonės rūmai atitinka šiuos kriterijus.
- 54 NMI TT per posėdį šiuo klausimu nurodė, kad pagal 2015 m. Komisijos paskelbtą „MVĮ apibrėžties vartotojo vadovą“, ypač šio dokumento 19 puslapį, universitetai, neatsižvelgiant į jiems pagal nacionalinę teisę suteikiamą statusą, negali būti laikomi „viešosiomis įstaigomis“, kurioms taikoma Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalyje numatyta bendroji išimtis.
- 55 Vis dėlto pirmiausia reikia pažymėti, kad šio vadovo 2 puslapyje aiškiai ir akivaizdžiai nurodyta, kad „[j]is neturi jokios teisinės galios ir Komisijos niekaip neįpareigoja. [2003 m. rekomendacija] yra vienintelis autentiškas pagrindas nustatant sąlygas, pagal kurias įmonė pripažįstama MVĮ“. Toks privalomos teisinės galios neturintis dokumentas juo labiau negali įpareigoti Teisingumo Teismo.

- 56 Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad minėto vadovo 19 puslapyje, priešingai, nei teigia NMI TT, Komisija nenurodo, kad universitetams jokiū būdu negali būti taikoma bendroji išimtis, numatyta Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalyje, tačiau pažymi, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 38–41 punktų, kai universitetai laikomi „viešosiomis įstaigomis“, kaip ši sąvoka suprantama pagal šią nuostatą, jiems netaikoma minėta taisyklė, jeigu jie nėra susiję, kaip tai suprantama pagal šio priedo 3 straipsnio 3 dalį, su atitinkama įmone; kaip matyti iš šio sprendimo 40 punkto, pati NMI TT per posėdį pripažino, kad ši sąlyga neįvykdyta.
- 57 Jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nustatytų, kad vienas ar keli šio sprendimo 53 punkte nurodyti subjektai yra viešosios įstaigos, kaip tai suprantama pagal minėto priedo 3 straipsnio 4 dalį, atsakant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo šiuo aspektu iškeltus klausimus taip pat reikia pažymėti, kad taikant šią nuostatą neturi reikšmės tai, ar šių viešųjų įstaigų pasiūlymu paskirti asmenys eina pareigas visuomeniniais pagrindais atitinkamoje įmonėje, jeigu jie buvo pasiūlyti ir paskirti kaip šių įstaigų nariai, o tai turi nustatyti minėtas teismas.
- 58 Taigi Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „viešoji įstaiga“ apima tokius subjektus, kaip universitetai, aukštojo mokslo įstaigos bei prekybos ir pramonės rūmai, jeigu šie subjektai įsteigti konkrečioms viešiesiems interesams tenkinti, turi juridinio asmens statusą ir didžiąja dalimi finansuojami arba tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojami valstybės, teritorinių valdžios institucijų ar kitų viešųjų įstaigų. Taikant šią nuostatą nėra svarbu, kad šių viešųjų įstaigų pasiūlymu paskirti asmenys eina pareigas atitinkamoje įmonėje visuomeniniais pagrindais, jeigu jie buvo pasiūlyti ir paskirti kaip šių įstaigų nariai.

Dėl kontrolės, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalį, buvimą

- 59 Pagal šio sprendimo 44 punkte nurodytą jurisprudenciją reikia atsižvelgti į Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalies formuluotę, jos kontekstą ir į teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus, siekiant išsiaiškinti, ar norint nustatyti kontrolės buvimą, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, pakanka tik fakto, kad pagal atitinkamą įmonę tiesiogiai kontroliuojančios įmonės statutą viešosios įstaigos bendrai, nors ir netiesiogiai, turi ne mažiau kaip 25 % atitinkamos įmonės kapitalo ar balsavimo teisių, ar vis dėlto reikia patikrinti, ar šios viešosios įstaigos gali daryti įtaką savo balsavimo teisėms ir jomis realiai naudotis per savo atstovus, ir ar pastarieji iš tikrųjų atsižvelgia į minėtų įstaigų interesus.
- 60 Pirma, kiek tai susiję su Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalies formuluote, reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant į 2003 m. rekomendacijos 13 konstatuojamąją dalį, kuria, kaip pažymėta šio sprendimo 34 ir 49 punktuose, grindžiamas šis priedas, šioje nuostatoje nurodytas tik viešųjų įstaigų dalyvavimas valdant atitinkamos įmonės kapitalą ar balsavimo teisių turėjimas, bet ne šių įstaigų ar jų atstovų faktiniai veiksmai.
- 61 Antra, kalbant apie šios nuostatos kontekstą, reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnyje aiškiai nurodyta, kad siekiant nustatyti, ar viena įmonė susijusi su kita įmone, reikia išnagrinėti, ar konkrečiu atveju pirmoji įmonė iš tikrųjų daro lemiamą įtaką antrajai.
- 62 Konkrečiai kalbant, šio 3 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje numatyta lemiamos įtakos nebuvimo prezumpcija, jei 2 dalies antroje pastraipoje išvardyti investuotojai patys tiesiogiai ar netiesiogiai nedalyvauja valdant atitinkamą įmonę, ir „tai niekaip nepaveikia jų, kaip akcininkų, teisių“.
- 63 Priešingai, kaip matyti iš minėto 3 straipsnio 3 dalies ketvirtos pastraipos, įmonės gali būti laikomos susijusiomis, jei dėl fizinio asmens ar fizinių asmenų grupės, veikiančių kartu, kad padarytų įtaką atitinkamų įmonių komerciniams sprendimams, atliekamo vaidmens šios įmonės sudaro vieną ūkio subjektą, nors formaliai jos nėra susijusios ryšiais, nurodytais šio straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje

- (šiuo klausimu žr. 2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *HaTeFo*, C-110/13, EU:C:2014:114, 34, 35 ir 39 punktus ir 2017 m. gegužės 11 d. Nutarties *Bericap*, C-53/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:370, 17 punktą).
- 64 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad to paties 3 straipsnio 4 dalyje nėra analogiškų nuostatų dėl viešųjų įstaigų, kurios atskirai ar bendrai kontroliuoja ne mažiau kaip 25 % kitos įmonės kapitalo ar balsavimo teisių.
- 65 Taigi sąvokos „MVĮ“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 I priedą, apibrėžtis turi būti aiškinama siaurai, nes prie šios sąvokos priskiriamoms įmonėms teikiami pranašumai dažniausiai yra bendrųjų taisyklių išimtys (šiuo klausimu žr. 2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *HaTeFo*, C-110/13, EU:C:2014:114, 32 punktą).
- 66 Trečia, kiek tai susiję su Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalies tikslu, reikia pažymėti, kad šia nuostata, atsižvelgiant į nepriklausomumo kriterijų, kuriuo, be kita ko, grindžiama MVĮ sąvoka, kaip ji suprantama pagal šį priedą, siekiama užtikrinti, kad atitinkama įmonė galėtų savarankiškai priimti komercinius sprendimus (šio sprendimo 32–39 punktai).
- 67 Vis dėlto situacija, kuriai būdingi atskirų įmonių struktūriniai ryšiai kapitalo dalių ir balsavimo teisių turėjimo srityje, kai viena įmonė, neatsižvelgiant į jos realius veiksmus, gali daryti lemiamą įtaką kitos įmonės komerciniams sprendimams, neleidžia šių įmonių laikyti ekonomiškai nepriklausomomis viena nuo kitos (pagal analogiją žr. 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Glückauf Brauerei*, C-83/08, EU:C:2009:228, 32–34 punktus).
- 68 Taip pat reikia pažymėti, kad tiek Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalimi, kaip matyti iš šio reglamento 30 konstatuojamosios dalies ir 2003 m. rekomendacijos 13 konstatuojamosios dalies, tiek pačiu reglamentu, kuriame numatyta tam tikroms su vidaus rinka suderinamos pagalbos kategorijoms taikoma išimtis, siekiama padidinti administracinę aiškumą ir teisinį tikrumą užtikrinant veiksmingą ir supaprastintą konkurencijos taisyklių valstybės pagalbos srityje priežiūrą (pagal analogiją žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Bayerische Motoren Werke ir Freistaat Sachsen / Komisija*, C-654/17 P, EU:C:2019:634, 141 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 69 Tai, kad siekiant nustatyti, ar įmonė turi teisę į MVĮ taikomas palankesnes sąlygas, atsižvelgiama tik į viešųjų įstaigų dalyvavimo valdant šios įmonės kapitalą ar balsavimo teises lygį, ir nereikia nagrinėti šių įstaigų ar jų atstovų konkrečių veiksmų, neabejotinai palengvina Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalyje numatytos bendrosios išimties taikymą, kurį atlieka kompetentingos valdžios institucijos.
- 70 Tiek iš šios nuostatos formuluotės, tiek iš jos konteksto, ja siekiamo tikslo ir teisės akto, kurio dalis ji yra, tikslo matyti, kad kontrolės buvimui, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, nustatyti pakanka tik įvertinti viešųjų įstaigų dalyvavimo valdant atitinkamos įmonės kapitalą ar balsavimo teises lygį.
- 71 Taigi siekiant nustatyti tokios kontrolės buvimą, pakanka tik to, kad viešosios įstaigos bendrai, nors ir netiesiogiai, turėtų ne mažiau kaip 25 % atitinkamos įmonės kapitalo ar balsavimo teisių pagal pastarąją įmonę tiesiogiai kontroliuojančios įmonės statutą, ir nereikia, be kita ko, patikrinti, ar šios viešosios įstaigos gali daryti įtaką savo balsavimo teisėms ir jomis realiai naudotis per savo atstovus, ir ar pastarieji iš tikrųjų atsižvelgia į minėtų įstaigų interesus.
- 72 Nors nagrinėjamu atveju neginčijama, kad *NMI-Institut* turi 88,8 % NMI TT balsavimo teisių, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *NMI-Institut* įstatuose nereglamentuojamas šių teisių įgyvendinimas.

- 73 Vis dėlto atrodo, kad pagal šių įstatų 2, 7 ir 13 straipsnius Fondo taryba, kurios, kaip išaiškėjo iš per posėdį Teisingumo Teisme vykusios diskusijos ir ką aiškiai nurodė pati NMI TT, visi nariai šiuo metu yra šios bendrovės valdybos nariai, atsakinga, pirma, už *NMI-Institut* darbą reglamentuojančių principų, susijusių visų pirma su mokslo tyrimų rezultatų naudojimu ir mokslo tyrimų bei plėtros projektų įgyvendinimu, nustatymu, ir, antra, jai priskirti patariamieji ir sprendimų priėmimo įgaliojimai dėl veiklos turinio ir finansinio planavimo, taip pat dėl valdybos narių skyrimo, atleidimo, jos biudžeto įvykdymo patvirtinimo, be to, ji yra įgaliota pakeisti *NMI-Institut* įstatus ir nutraukti jo veiklą.
- 74 Tokiomis aplinkybėmis, remiantis šio sprendimo 42 punkte nurodyta jurisprudencija, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagal *NMI-Institut* įstatus viešosioms įstaigoms suteikiama netiesioginio valdymo teisė į daugiau kaip 25 % NMI TT balsavimo teisių dėl jų atstovų dalyvavimo Fondo taryboje.
- 75 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia taip atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus: Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 3 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias įmonė negali būti laikoma MVĮ, jeigu įmonės, kuriai priklauso didžioji pirmosios įmonės kapitalo dalis, valdymo įgaliojimų neturinti organą daugiausiai sudaro viešųjų įstaigų, kaip jos suprantamos pagal šią nuostatą, atstovai ir vien dėl to, kad pastarieji bendrai įgyvendina pirmosios įmonės netiesioginę kontrolę, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, pripažįstant, kad:
- pirma, šioje nuostatoje vartojama sąvoka „viešoji įstaiga“ apima tokius subjektus, kaip universitetai, aukštojo mokslo įstaigos, prekybos ir pramonės rūmai, jeigu šie subjektai įsteigti konkrečioms viešiesiems interesams tenkinti, turi juridinio asmens statusą ir didžiąja dalimi yra finansuojami arba tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojami valstybės, teritorinių valdžios institucijų ar kitų viešųjų įstaigų; šiuo aspektu neturi reikšmės tai, kad minėtų viešųjų įstaigų pasiūlymu paskirti asmenys eina pareigas atitinkamoje įmonėje visuomeniniais pagrindais, jeigu jie buvo pasiūlyti ir paskirti kaip šių įstaigų nariai, ir
  - antra, siekiant nustatyti tokios kontrolės buvimą, pakanka tik fakto, kad viešosios įstaigos bendrai, nors ir netiesiogiai, turi ne mažiau kaip 25 % atitinkamos įmonės kapitalo ar balsavimo teisių pagal tiesiogiai šią įmonę kontroliuojančios įmonės statuto nuostatas, ir nereikia, be kita ko, patikrinti, ar šios viešosios įstaigos gali daryti įtaką savo balsavimo teisėms ir jomis realiai naudotis per savo atstovus ir ar pastarieji iš tikrųjų atsižvelgia į minėtų įstaigų interesus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 76 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant [SESV] 107 ir 108 straipsnius, I priedo 3 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias įmonė negali būti laikoma MVĮ, jeigu įmonės, kuriai priklauso didžioji pirmosios įmonės kapitalo dalis, valdymo įgaliojimų neturinti organą daugiausiai sudaro viešųjų

įstaigų, kaip jos suprantamos pagal šią nuostatą, atstovai ir vien dėl to, kad pastarieji bendrai įgyvendina pirmosios įmonės netiesioginę kontrolę, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, pripažįstant, kad:

- pirma, šioje nuostatoje vartojama sąvoka „viešosios įstaigos“ apima tokius subjektus, kaip universitetai, aukštojo mokslo įstaigos, prekybos ir pramonės rūmai, jeigu šie subjektai įsteigti konkrečioms viešiesiems interesams tenkinti, turi juridinio asmens statusą ir didžiąja dalimi yra finansuojami arba tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojami valstybės, teritorinių valdžios institucijų ar kitų viešųjų įstaigų; šiuo aspektu neturi reikšmės tai, kad minėtų viešųjų įstaigų pasiūlymu paskirti asmenys eina pareigas atitinkamoje įmonėje visuomeniniais pagrindais, jeigu jie buvo pasiūlyti ir paskirti kaip šių įstaigų nariai, ir
- antra, siekiant nustatyti tokios kontrolės buvimą, pakanka tik fakto, kad viešosios įstaigos bendrai, nors ir netiesiogiai, turi ne mažiau kaip 25 % atitinkamos įmonės kapitalo ar balsavimo teisių pagal tiesiogiai šią įmonę kontroliuojančios įmonės statuto nuostatas, ir nereikia, be kita ko, patikrinti, ar šios viešosios įstaigos gali daryti įtaką savo balsavimo teisėms ir jomis realiai naudotis per savo atstovus ir ar pastarieji iš tikrųjų atsižvelgia į minėtų įstaigų interesus.

Parašai.